

A párisi színházak este nyolc óra után kezdik és éjfél tájban fejezik be előadásukat, tehát jóval hosszabban, mint a magyar előadások, ami részben érthetővé teszi azt, hogy a francia színművek nálunk kevésbé hatásosak és hogy kevesebb siker jár ki nekik, mint Párisban. A szöveget, mint már többször tapasztaltam, nagyon megnyirbálják. Párisban a fölvonások is rövidebbek, mint a mi színházaink szünetei. (A szegedi színház unalmas szünetéről nem is szölok.)

Nagyon helyes a francia színházaknak az a szokása, hogy a tulajdonképeni színművet megelőztetik egy egyfölvonásos, ugynevezett *lever de rideau* darabbal. Azért teszik ezt, hogy a távollakó színházlátogató a fődarabot kezdettől végéig élvezhesse. Azáltal, hogy a távollakó közönség csak színház után kerül a vacsorához, a párisiak étkezési rendje oly módon különbözik az európai étkezési rendtől, hogy a déli ebédet (*déjeuner*) reggelinek, a hatórai vacsorát (*diner*) ebédnek és a színház utáni étkezést (*souper*) vacsorának nevezik. A *souper* azonban csak névleg van, nagy urak paszsiója az.

Ha már színházról beszélek, fölhasználok az alkalmat és a szegedi színház vezetőségének a figyelmébe ajánlom az egész színháznál gyakorta tapasztalt goromba hibák kiküszöböltetését. Gyakran észleltem, hogy Szegeden semmi gondot sem fordítanak a francia nevek vagy a francia kifejezések helyes kiejtésére. Budapesten főleg a Nemzeti Színháznál, ahol néhány olyan művész játszik, aki perfekt francia, a tudományos egyetem francia tanárát szerződtesik azért, hogy ügyeljen, hogy a francia szavakat tisztán, helyes kiejtéssel adják vissza. Szegeden ugyan nem lehet egyetemi tanárra szert tenni, de azért találhatnának valakit, aki a sok illuziórontó helytelenségen javítani tudna. Másik goromba hibája a szegedi színház rendezőségének az, hogy a francia tiszteket burleszk egyenruhákba bújtatják. Olyan fantasztikusan, ríktó, izléstelen színegyeleg jellemzi ezeket az egyenruhákat, amint csak a paprikajancsik hazájában lehet elképzelni, de amint a francia hadseregben látni sohase lehetett és lehet.

Legotrombább rendezési hiba pedig az, hogy a francia tábornokok vörös sapkája a *Lilium Hugójának*, egyszersmind a hordársapkája is.

Brüller Gyula.

Frank József visszavonult. Zágrábról jelentik: Már régen szó volt róla és most valóra váltotta régi tervét Frank József dr. Teljesen visszavonult a politikai élet teréről. A horvát tiszta jogpárt egykori vezére eladta zágrábi házat pártfelének, dr. Preheknak s ő maga szülővárosába, Eszékre fog átköltözködni. Így hát a Frank-család politikai szerepe Zágráiban véget ért, mert Frank József dr. fia, Frank Vladimir dr., aki szintén élénk részt vett a horvátországi közéletben, legutóbb királyi közjegyzőséget kapott Djakovon s az új választási törvény szerint királyi közjegyzők nem élvezik a passzív választói jogot, tehát Frank Vladimir nem lehet képviselő.

Az utolsó kettős mandátum. A napokban eldőlt az utolsó kettős mandátum sorsa is. Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár, aki ezuttal Nagybecskerekben és Losoncon is munkapárti programmal van megválasztva. Nagybecskereket tartja meg. Losoncon pedig Láng György, Láng Lajos fia lép föl. A Thuróczy Vilmos lemondása által megüresedő nyitrai kerületben Hazai Samu honvédelmi minisztert léptetik föl. Ezek szerint a mai napon a pártok számaránya a következő: munkapárt 254, Kossuth-párt 55, Justh-párt 40, pártönkivüli 67-es 19, pártönkivüli 48-as 14, néppárt 14, nemzetiségi 8, gazdapárti 4, demokrata 2, keresztényszocialista 1, választás lesz 2, összesen 413. Az általános választások óta a néppárt gyarapodott egygyel (Zichy Aladár), a Kossuth-párt egygyel (Bizony Ákos). A losonci és a nyitrai kerületekben még nincs kitűzve a választás napja.

Olaszország a magyar-osztrák monarchia ellen!

(Bécsi munkatársunktól.) Szenzációs és igazán a magyar-osztrák monarchiát érintő hír érkezett Szegedre, a *Delmagyarország* bécsi munkatársától. Azokról az intézkedésekről számolhatunk be, amelyeket Olaszország tett most, hogy a király betegségéről az összes államokba részletes és az első pillanatokban ijesztő hírek röppentek szét. Olaszország, amikor ezeket a híreket megtudta, azonnal olyan intézkedéseket tett, amelyekből teljesen kivilágosodik a szövetséges Olaszországnak a magyar-osztrák monarchiával szemben való ellenséges magatartása és készülődései.

A leleplező távirat így hangzik:

delmagyarország szeged
wien januar 7
trientboel tavirjak nach-
richten mely sajtotoer-
weny alapján ausztriában
nem koezoelheti koevetke-
zoeket: katonapolitikai
koeroekben határozottan
tudjak hogy kiraly mostani
megbetegedésekor oesses
olasz határoerkatonak le-
pecsetelt ordret kaptak
boritékban evvel a foel-
irással

„Osztrák császár halál-
híre foelbontando“

titokzatos levelek vagy
intezkedéseket tartalmaz-
nak keszueloebe irrenden-
tista pucs megakadalyo-
zasara vagy parancsokat el-
lenseges akciók megindita-
sara

olasz kormány eziranyu
nyilatkozasa kivanatos
volna megcafolhataatlan hi-
ruenk tenyeroel hivatalo-
san persze nem tudnak

A *Nachrichten*, Bécs és a monarchia legkitünőbb értesült és egyik legnagyobb nyomatosával közölték ezt az egész Európát érdeklő ellenséges készülődést, arra az esetre, ha a király állapota súlyos aggodalomra ad okot. A *Nachrichten* azonban az osztrák sajtótörvény alapján nem hozhatta nyilvánosságra a hírt. Hiszen tudva levő, hogy az *irridentisták* ereje és minden fészkelődése, avagy mozgalma a monarchia ellen irányul, — hisz több ízben röpiratok útján, történelmi jogon követelték azoknak a területeknek Olaszországhoz való csatolását, amelyeket ők laknak. Mert az Ausztria déli és Magyarországnak is jórészt elfoglaló területre hat ki az *irridentisták* mozgalma, amely ugyszólván egész Olaszország titkos és nem egy esetben nyílt támogatására is számít. Az *irridentisták* ereje évek óta számbavehető, kiterjedtségénél és szervezeténél fogva. A monarchiában, de Olaszország előtt se volt titok az utóbbi időben, hogy a magyar-osztrák monarchia katonasággal is kész az *irridentisták* legelső nyílt föllépését, támadását elfojtani. Ezt bizonyítja az az order is, amelyet a monarchiának az olasz határokon elhelyezett összes határőrsége megkapott, lepecsetelt boritékban, ezzel a föllirással:

„Osztrák császár halálhíre fölbontando.“

Ezek a titokzatos és felsőbb katonai hatóságtól származó levelek olyan intézked-

sekre hívják föl a határőrkatonákat, amelyek akkor válnak szükségessé, ha az *irridentisták* nyílt támadást intéznének a monarchia ellen. Már az a körülmény, hogy az *irridentisták* támadását várják: megmagyarázza az egész helyzetet.

A Fehértó hasznosítása.

— Fölterjesztés a földmívelésügyi miniszterhez. —

(Saját tudósítónktól.) Lázár György dr. polgármester programjában a legelső ügyek között szerepel a Fehértó hasznosításának a kérdése. A kétezerkétszáz katasztrális hold terület nagy részéből halastavat létesít a földmívelésügyi minisztérium a város részére s a szivattyuzással már meg is bizta a szegedi ármentesítő társulatot. A polgármester, aki elnöke ennek az ármentesítő társulatnak, elérkezettnek látja az időt arra, hogy a földmívelésügyi kormánytól a nagyarányú államsegélyt megkérje. Erre vonatkozólag tehát átiratot intézett a város tanácsához. Az átirat, mely a kormánynyal történt eddigi tárgyalás eredményét bőven ismerteti s mely rámutat arra is, hogy a Fehértó hasznosítása mily arányú jövedelmet biztosít a város részére, a következő:

A Fehértó hasznosításának ügyében a földmívelésügyi minisztériummal hét év óta tárgyalván, e tárgyalások eredménye az, hogy a nevezett kormányhatóság a Fehértó-sziklénékből a város tulajdonát képező kétezerkétszáz katasztrális holdra nézve a tógazdaság, vagyis a halászat után való hasznosítás terveit és költségvetését elkészítette s azokat hozzám leküldötte, melyeket is a város tanácsához további tárgyalás végett áttettem.

A leküldött tervek és költségvetés szerint eltekintve attól, hogy a leküldött műszaki leírás szerint az öntözés által a szikfenék kiloztatván, idővel mezőgazdasági termelésre is alkalmassá válik, a tógazdaság után való hasznosítás pénzügyi eredménye az lenne, hogy a szikfenék a jelenlegi 0.63 korona holdankénti jövedelmével szemben három év lefolyta után tizenhatezerkétszáz koronát, vagyis holdanként 7.3 koronát jövedelmezne, amely jövedelem a halállomány etetése esetén negyvenkétezerkétszáz koronára, vagyis holdanként huszonkét koronára rugna.

Mindezen kiszámítás azon föltételen alapul, hogy a város az összesen 1,150,000 koronára kiszámított befektetési költséget illetőleg annak hat százalékkal számított hatvankilencezer korona amortizációját sajátjából fedezi.

Ámbár a tógazdaság után való hasznosítás még így is hasznosíthatónak ígérkezik vala, mert a város eltekintve az indirekt hasznoktól, — olcsó hal, sok munkakész foglalkoztatása, a szikfenék idővel termőtalajjává tétele — az eddigi ezernyolcszáz korona jövedelem helyett negyvenkétezer korona jövedelemhez jutna, mégis tekintettel arra, hogy az 1,160,000 korona befektetési tőke hatvankilencezer korona amortizációján túl a város háztartását még negyvenháromezer korona s az eddigi ezernyolcszáz korona jövedelem elvesztését is hozzá számítva, negyvennégyezernyolcszáz korona évi üzemköltség is és így ötven évig összesen száz-tizenháromezernyolcszáz korona költség terhelné, e pénzügyi eredmény megnyugtatónak nem látszott.

Megnyugtatóbb eredmény elérése céljából, illetve megfelelő államsegély engedélyezése tárgyában újból érintkezésbe léptem a földmívelésügyi minisztériummal, minek folytán Serényi Béla gróf miniszter ur, ki a tógazdaság föllendítését és különösen a Fehértónak, mint az ország legnagyobb szikfenéknek hasznosítását elsőrangú kormányzati feladatának tekinti, egyenesen megbizta Landgróf János osztálytanácsos urat, hogy a nyújtandó államsegély ügyében velem tárgyaljon.

A tárgyalások a múlt év szeptember havában megindítván, többszörös tanácskozás után a következő elvi eredményre vezettek:

a) A földmívelésügyi miniszter ur a Szegedi Ármentesítő Társulat után saját költségén kiépített a gyevi foknál fölláttatni tervezett szivattyu-telepet és annak géberendezését, az innen a Fehértóhoz vezető tápláló-csatornát s gondoskodik a feles víz elvezetéséhez szükséges berendezésekről; ezzel szemben a város viseli a tóberendezés terhére és — mi igen természetes — az üzemköltségek, az összes jövedelem a várost illeti,

b) a földmívelésügyi miniszter ur hozzá fog járulni a Szegedi Ármentesítő Társulat köz-